

European
Reference
Network

EUROPEAN REFERENCE NETWORKS
FOR RARE, LOW PREVALENCE AND COMPLEX DISEASES

Share. Care. Cure.

COVID-19

Općeniti savjeti za osobe s epilepsijom

30. ožujak 2020

Autori: ERN EpiCARE UPRAVNI ODBOR

COVID-19/ OPĆI SAVJETI ZA OSOBE S EPILEPSIJOM

Nemojte prestati uzimati lijekove za epilepsiju bez savjetovanja s Vašim neurologom odnosno neuropedijatrom.

Bolesnici s epilepsijom i njihove obitelji trebali bi izbjegavati posjete hitnim ambulancama uz odgodu svih dolazaka u bolnicu, osim ukoliko nisu sasvim nužni, kako bi se izbjegla infekcija.

Ako bude potrebno, nazovite Vašeg obiteljskog liječnika, ili Vašeg specijalistu neurologa odnosno neuropedijatra.

Osobe s epilepsijom nemaju veću vjerojatnost za inficiranje virusom.

U ovom času nema podataka koji govore u prilog tome da osobe s epilepsijom imaju teži oblik bolesti uzrokovane virusom COVID-19 u usporedbi s osobama bez drugih zdravstvenih poteškoća.

Nemamo dokaza da koronavirus može izazvati napadaje u osoba s epilepsijom. Za neke vrlo rijetke oblike epilepsije (Rasmussen; električni status epilepticus u spavanju (ESES)) ponekad se primjenjuju lijekovi koji utječu na imunološki sustav (na primjer ACTH, steroidi, imunoterapija) te zbog toga takvi bolesnici mogu biti pod većim rizikom za razvoj ozbiljnijih simptoma uzrokovanih virusnom bolesti. Međutim, **NE PREPORUČA SE PREKIDANJE** uzimanja ovih lijekova.

Poštivanje strogih mjera, osobito održavanje socijalne udaljenosti, bi trebale biti dovoljne.

Ukoliko ste zabrinuti konzultirajte se telefonski s Vašim epileptologom.

Za epileptičke sindrome kod kojih su napadaji provocirani vrućicom trebalo bi poduzeti uobičajene mjere opreza. Koristite paracetamol s obzirom da postoje naznake kako bi ibuprofen mogao pogoršati simptome infekcije koronavirusom. Iako u ovom času nema jasnih znanstvenih dokaza, preporuča se izbjegavati ibuprofen dok se ne dobiju dodatni podatci.

Osobe s epilepsijom mogu imati druge zdravstvene probleme zbog kojih su u većem riziku za razvoj težih simptoma infekcije COVID-19. To su na primjer, osobe s ograničenim kretanjem, respiratornim bolestima (uključivo s astmom), šećernom bolesti, hipertenzijom, teškim srčanim bolestima, oštećenim imunološkim sustavom zbog bolesti ili lijekova koje primaju, pretilosti ili osobe starije dobi.

Ukoliko imate duži napadaj kod kuće, primijenite lijekove za hitno prekidanje napadaja ranije nego inače (na primjer, već nakon 2-3 minute od početka toničko-kloničkog napadaja).

Ukoliko dođe do promjene oblika napadaja, snimite napadaj kod kuće i zatražite telekonzultaciju s Vašim epileptologom.

Snimanje EEG-a bi se trebalo učiniti samo ako Vaš epileptolog smatra da je doista neophodno.

Vodite popis antiepileptičnih lijekova koje uzimate (uključujući detalje o dnevnim dozama i načinu uzimanja) kako bi mogli informirati liječnika s kojim ćete se konzultirati. Neki antivirusni lijekovi i drugi lijekovi mogu imati interakciju s antiepileptičnim lijekovima te smanjiti njihovu djelotvornost odnosno uzrokovati nuspojave.

U ovom času nema podataka o manjku antiepileptičnih lijekova. Međutim, zbog trenutačnih poteškoća u opskrbi, pokušajte si osigurati **redovno preuzimanje lijekova**, i nemojte čekati zadnji dan da odete do ljekarne.

Ne preporuča se nagomilavanje lijekova.

Više nego ikad, lijepo Vas molimo da redovito uzimate antiepileptične lijekove i ne preskačete doze. Također Vas molimo da vodite zdravi život i izbjegavate čimbenike poput manjka sna, koji bi mogli pospješiti pojavu, ili ponavljanje napadaja.

Ukoliko ste bili u postupku smanjivanja doze antiepileptičnih lijekova, daljnje smanjivanje bi trebalo odgoditi i zatražiti mišljenje Vašeg epileptologa. Ukoliko ste u postupku izmjene antiepileptičnih lijekova, također bi preporučili savjetovanje s Vašim epileptologom kako bi odlučili je li bolje vratiti se na stari režim liječenja ili odgoditi izmjenu. Ove preporuke su namijenjene kako bi se smanjio rizik pogoršanja napadaja u vrijeme kada je dostupnost zdravstvenih usluga ograničena.

Ako živite sami, osigurajte redovan kontakt s članom obitelji, prijateljem ili susjedom nekoliko puta dnevno. Ako patite od anksioznosti i/ili depresije, nazovite Vašeg epileptologa i/ili neuropsihologa odnosno psihijatra po potrebi.

Djeca koja primaju metilfenidat za poremećaj pažnje s hiperaktivnošću (od *engl. Attention Deficit – Hyperactivity Disorder (ADHD)*) ne bi trebala prekidati liječenje tijekom izolacije.

Kontakt: Ako trebate **hitan liječnički savjet** i želite da mi prosljedimo Vaš upit članu European Reference Network for Rare and Complex Epilepsies *EpiCARE* u Vašoj zemlji možete se obratiti našem koordinatorskom centru (**Epilepsy Nurse Coordinator**):
ghe.epicare.coordination@chu-lyon.fr.

Napišite dob bolesnika i ne više od 5-10 redaka sažetog hitnog upita. Uzevši u obzir prioritete s kojima su suočeni svi liječnički timovi tijekom ove pandemijske krize, odgovarati će samo na hitne zdravstvene upite.

Lijepo Vas molimo da koristite službene izvore kada tražite dodatne informacije. Ne vjerujte i izbjegavajte širenje lažnih informacija.

WHO: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>

ILAE: <https://www.ilae.org/patient-care/covid-19-and-epilepsy/covid-19-and-epilepsy>

EPNS: <https://www.epns.info/covid-19-and-neurological-disorders/>

NHS: www.nhs.uk/conditions/coronavirus-covid-19/

LICE: https://www.lice.it/pdf/vademecum_coronavirus.pdf

LFCE: <https://www.epilepsie-info.fr>

Translation: Prof Masa Malenica

Disclaimer:

“The European Commission support for the production of this publication does not constitute endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

https://ec.europa.eu/health/ern_en

<https://epi-care.eu/>

Co-funded by the European Union

